

Kreative, innovative og entreprenante borgere

-lærerens rolle i det eksterne læringsrum

Af Lonnie Warren, uddannet billedkunstlærer

Samfundet er i konstant udvikling, og regeringen har med deres nye folkeskolereform forsøgt at tilpasse den danske skole til den globale verden. Samtidig har ungdomskulturen brug for en virkelighedsnær undervisning, som er tilpas anderledes til, at de med nysgerrighed og forundring motiveres til læring. Jeg vil i artiklen give mit personlige bud på, hvordan en virkelighedsnær og anderledes undervisning kan finde sted i eksterne læringsrum. Jeg lægger vægt på lærerens rolle og på hvordan han eller hun kan være med til at styrke undervisningen før, under og efter besøget på museet.

Vi lever i et samfund, hvor kreative, innovative og entreprenante kompetencer efterspørges på det globale marked. Samtidig bliver der i den nye folkeskolereform lagt op til, at undervisningen ikke længere kun skal finde sted på skolens arealer. Det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv bør inddrages og der skal være mere fokus på tværfaglighed. Men hvordan kan vi skabe undervisning uden for skolens faste og trygge rammer og stadig sikre os en læring, der støtter eleverne til at blive den bedste udgave af sig selv og parate til morgendagens samfund? Museer er et godt bud på eksterne læringsrum, da de rummer en masse kunsthistorie og kultur, som det er vigtigt, at eleverne får kendskab til for at kunne forstå deres liv og det fundament, de står på i dag. Kunsten og kulturhistorien giver ligeledes også rig mulighed for at støtte de kreative og innovative kompetencer. Faktisk påviser undersøgelser, at visuelle fænomener aktiverer associative processer hos den, der ser og iagttager og således åbner muligheder for at finde nye måder at kombinere viden og erfaring på. At inddrage museer med tilhørende relevante opgaver, går derfor godt i spænd med at styrke målet for elevernes dannelse og innovative udvikling.

Lærerens rolle

Gennem mit professionsbachelorprojekt ved Læreruddannelsen på Fyn har jeg i tæt samarbejde med Fyns Kunstmuseum undersøgt, hvordan museet kan anvendes som eksternt læringsrum i

faget billedkunst og i forhold til elevernes dannelse. Jeg udviklede forskellige undervisningsforløb, som jeg efterfølgende afprøvede på skoler i Odense. Slutproduktet blev et komplet inspirations- og undervisningsmateriale, som skoler kan downloade via museets hjemmeside, før et besøg på museet. Materialet skal ses som et redskab til at støtte sammenhængen mellem undervisningen på skolen og museumsbesøget. Opgaverne i materialet åbner op for muligheden for at opnå viden på en nye måder, i forhold til hvad der kan lade sig gøre i klasselokalet. Gennem testforløbet af materialet oplevede jeg stor succes i forløbene, hvor dialogen og billedsamtaler var i høj fokus. Eleverne fik lov til at udtrykke deres forventninger til museumsbesøget og det valgte emne, inden vi gik i gang med et forløb fx omkring Det Moderne Gennembrud. Deres refleksioner blev noteret og brugt til den afsluttende evaluering i klassen. På den måde blev progressionen tydelig for eleverne, og de blev samtidig bedre til at udtrykke deres umiddelbare oplevelser, holdninger og erfaringer. Hele undervisningsmaterialet lægger stor vægt på det flerstemmige klasserum og billedsamtaler.

Det som jeg fandt interessant i denne proces, var lærerens rolle i hele forløbet. Når læreren vælger at bruge et eksternt læringsrum som museet, vil man oftest benytte sig af museernes omvisere/undervisere. De er videnskasperter på området og kan vise og fortælle eleverne om museets udstillinger. Som lærer kan man måske i denne forbindelse have tilbøjelighed til at lade videnskasperen styre slagets gang på museet og selv stille sig som passiv tilskuer der tysser på eleverne, hvis det kræves. Men det er mit indtryk, at der netop her bør være stor opmærksomhed fra lærernes side. Det er os, der er lærere, og det er os, som bør tilrettelægge undervisningen - så selvfølgelig bør vi også deltage hele vejen igennem. For mig at se, bør vi sikre os et tæt samarbejde med de videnskasperter, som vi vælger at inddrage i de forskellige undervisningssammenhænge. Vi skal sætte os ind i emnet og de tematiserede problemstillinger, som eleverne efterfølgende skal arbejde med, og vi skal støtte eleverne i at være aktive deltagere.

Flerstemmighed, medansvar og inddragelse af eleverne

Emner og tematiserede problemstillinger er dog ikke meget bevendt, hvis man ikke formår at få det bedste frem i eleverne i undervisningssituationen. Hvad enten det er i eller udenfor klasseværelset, må det dialogiske samspil og flerstemmigheden være i fokus. Eleverne skal inddrages og lære at udtrykke det de oplever i de eksterne læringsrum. Ved at lade eleverne

udtrykke deres umiddelbare holdninger, vil de ikke blot blive mere bevidste om hvad de ser, og hvordan de kan udtrykke sig selv – de vil også have nemmere ved at koncentrere sig om det emne der nu arbejdes med, fordi de ved at de har et medansvar i forhold til klassens dialog. Elevernes medbestemmelse bør være et af de vigtigste nøgleord i sådan et forløb for at styrke deres koncentration, motivation og engagement. De vil ikke blot støttes til at blive ansvarlige og engagerede unge mennesker, de vil også støttes i at tænke kreativt og innovativt i forhold til at planlægge, gennemføre og evaluere et undervisningsforløb i eksterne læringsrum.

Kreativ og innovativ sammenhæng mellem skole og museum

Vi skal åbne op for fantasien og den innovative tankegang. Vi skal gå på opdagelse i mulighedernes land. Et museum er ikke kun anvendeligt i forhold til billedkunst og historie. Hvad med matematikken? Eller sløjd for den sags skyld? Det handler om at tænke ud af boksen og turde være kreativ. Regeringen lægger op til mere tværfaglighed i folkeskolen. Tværfaglige forløb, er netop med til at give eleverne en indsigt i, hvad fagligheden kan bruges til. Så hvorfor ikke tage på museum og tale om kunsthistorie, tale med værkerne, lade sig inspirere? se på udstillingerne og indretningen på museet. Mulighederne er mange – men de stopper ikke efter man forlader museet. Formålet med mit udarbejdede materiale til Fyns Kunstmuseum var at skabe en sammenhæng mellem det eksterne læringsrum og undervisningen i klasselokalet. Man kan fx arbejde med et bestemt emne, hvor inspirationen findes på museet og så viderebearbejdes gennem forskellige kundskabs- og færdighedsområder hjemme i klasselokalet. Efter et museumsbesøg kan man eksempelvis tage hjem og bygge staffelier og rammer til de værker, som eleverne på kreativ og kunstnerisk vis efterfølgende producerer med inspiration fra museet. De kan også skrive digte ud fra de begreber, som de har noteret sig på museet eller ud fra de den historiske viden og de værker de har set, eller de bygge et museum i miniatureform. Eksterne læringsrum, som anvendes i sammenhæng med skolens almene undervisning, vil kunne åbne op for en nysgerrighed i hverdagen. Hvis vi skal støtte eleverne i at blive kreative, innovative og entreprenante medborgere i dette globaliserede samfund, så mener jeg netop at vi bør ”practise what we preach”, og selv tage den kreative og innovative hat på.